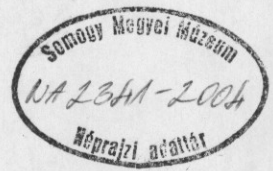

Cím: KAPITÁNY ORSZÁG ÖSSZESEN: 2000.	
TART.: SOMOGYI HÁZ MUNKAMINŐSÉGI CÍMŰ KIÁLLÍTÁS EGYKÉTBŐJÉNEK SZÖVEGE: "A NEPI ÉPÍTÉSZET ÉS LAKÁSKULTÚRA SOMOGY MEGYÉBEN"	
1 lap, 1 lap vízjelűvel	
FELRAZJELÜLTETŐ:	NAPOSVÁR
SZÁMÜZEMELTETŐ:	X
	XXIX

--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ilona Novák

00 46 61180152

Mellékelten küldöm a berendezéshez kért 1 oldalas magyar szöveget. Amennyiben lefordítva visszakapom, akkor a szöveget tablóra ragasztva kiviszem magammal a repülőn.

Üdvözlettel

L. Kapitány Orsolya
Rippl-Rónai Múzeum
Kaposvár

Ilona Novák

00 46 61180152

Ilona Novák

Népi építészet és lakáskultúra Somogy megyében.

Somogy megye Magyarországon a Balatontól délre 6036 km² –es területen fekszik, keletről Tolna - és Baranya megye, nyugatról Zala megye délről pedig a Dráva folyó határolja. Néprajzi értelemben e nagy kiterjedésű megye kisebb tájegységekre oszlik (Külső-Somogy, Belső-Somogy, Zselic, Vízmente, Kis-Balaton, Nagyberek, Marcali környéke). Az itt élő lakosság hosszú évszázadokon keresztül állattartásból és növénytermesztésből tartotta fenn magát.

A XIX. században még hatalmas erdő területek borították a megye nagy részét. Összefüggő erdőség volt a Zselicben, Belső-Somogyban, melyek kedvező feltételeket biztosítottak nemcsak az állattartáshoz, de a parasztságot ellátták az építkezéshez, a háztartáshoz és a gazdasághoz szükséges faanyaggal is.

A lakó- és gazdasági építményeknél szívesen alkalmazták a talpas-favázás szerkezetet, a falazathoz pedig a vesszőfonadékot (pajta), karóvázak közé rakott pelyvás sarat (füstökonyhás lakóház), vagy hasított pallókat (pince).

Még a XIX. század második felében is készültek ilyen típusú építmények, melyek közül néhány a XX. század második felét is megérte. E fennmaradt objektumok közül telepítettek át a szakemberek 5 lakó-, 12 gazdasági és 3 szőlőbéli építményt a Kaposvártól 9 km-re fekvő Szenna községbe, létrehozva ezzel egy Szabadtéri Néprajzi Gyűjteményt.

A kiállításban elhelyezett fotók ebből adnak ízelítőt.

Ilyen talpas favázás szerkezetű a Zákány községből idetelepített építmény is, melynek két helyiségét eredeti a XX. század első felében még használt tárgyakkal rendezték be.

A szoba „sarokpados” elrendezése hűen tükrözi a megye hagyományörző vidékeinek (Belső-Somogy, Zselic, Nagyberek) szobabelsőjét. A sarokpad az asztallal központi helyet foglalt el, itt ültették le a kedves vendéget és az étkezést is itt bonyolították le. A sarokpad felett a tálasfogason a dísztányérokat csak ünnep alkalmával használták.

A festett „tulipános láda” a fiatalasszony kelengyéjével érkezett a házba. Ez a bútor mindaddig fontos szerepet töltött be, míg a felnövő gyerekek meg nem házasodtak. Ezután a házhoz kerülő fiatalasszony bútora, ládája kapott hangsúlyos helyet a szobában.

Az ágy a pihenés színtere volt, mely nappal vetett állapotban, kékfestő-, „piros bécsis”- vagy gyári szövésű ágyterítővel volt letakarva.

A református lakosság a szoba falát elsősorban hazafias érzelmű- és családi képekkel, míg a katolikusok inkább szentképekkel díszítette.

A bejárat mellett a törölközőtartón házi- vagy takácsszövésű törölköző lógott, hétköznapi egyszerűbb hímmelet, ünnep alkalmával díszesebb változat.

A kétajtós szekrényt „kászlit” általában az utcafronti két ablak közé állították, elhelyezve rajta a búcsúi emlékeket (porcelán szobrocskák, feszület, nyomott mintás üvegpoharak stb.), fölötté a tükröt körbe véve kisebb keretekbe foglalt családi képekkel és portrékkal.

A szekrény alsó részében textileket-, a fiókban imádságos könyvet, kalendáriumot és apróbb tárgyakat tároltak.

A szobákat barna vagy zöldmázás szemes kályhával fűtötték, melynek tüzelőnyílása a füstökonyhában volt.

Egy ház típusának meghatározásánál fontos szerepet kap a tüzelőberendezés és ezen keresztül a füstelvezetés módja. A kémény nélküli, két vagy három részre osztott lakóépítményekhez füstökonyha tartozott. A tér közepén a ház hátsó falával egybeépített, többnyire padkával ellátott sütökemence állt. A szoba felőli falnál a rakott padkarészen szabad tűznél főztek az asszonyok háromlábú cserép- és vaslábásokban, illetve vasháromlábú állított cserépfazekakban. A parasztság még az 1920-30-as években is többnyire fazekasok által készített sütő- és főzőedényeket használt, a gyári készítésű edények csak lassan terjedtek el a falusi lakosság körében